

Nyhetsbrev Januari 2024

1 januari ändrades reduktionsplikten. Bränslepriserna sänktes. Elskatten höjdes. Utsläppen ökar. Det har under januari varit ovanligt många inlägg på debattsidorna med koppling till transporter. Alla vill få ut sina budskap och påverka bilden av det som händer med utsläppen på kort och lång sikt. I Bryssel har Rådet och Europaparlamentets förhandlare har nu nått en preliminär politisk överenskommelse om normerna för koldioxidutsläpp från tunga fordon. Syftet är att ytterligare minska koldioxidutsläppen inom vägtransportsektorn och att införa nya mål för 2030, 2035 och 2040. Genom den föreslagna ändringen införs bl a ett nollutsläppsmål på 100 procent för stadsbussar senast 2035. De nya reglerna väntas bidra till att uppfylla EU:s klimatmål för 2030 och uppnå klimatneutralitet senast 2050. Förslaget syftar också till att ge incitament till en ökad andel utsläppsfria fordon i hela EU:s fordonspark för tunga fordon, samtidigt som man säkerställer att innovation och konkurrenskraft inom sektorn tryggas och stärks. Överenskommelsen är preliminär i avvaktan på formellt antagande i parlamentet och rådet.

Ny färdplan för klimatsmart konsumtion i Dalarna

De konsumtionsbaserade klimatutsläppen för hushåll och offentliga uppgår i Dalarna till 7,2 ton per person varav ca 2,6 ton från transporter (1,7 egen bil, 0,7 flyg, övrig inkl tåg buss mm 0,2) . Målet 2030 är totalt 4,6 ton och 2035 1,0 ton. Färdplanen för transporter ska möjliggöra hållbara transportsystem. För att nå dessa mål måste drastiska förändringar ske i Dalarna.

Hur ser ut idag i de olika kommunerna? Här finns svaret

<https://www.klimatkollen.se/konsumtionen/karta>

Färdplanen antogs av energi-, klimat- och innovationsrådet i december 2023.

<https://www.energiintelligent.se/klimatsmart-konsumtion/>

Sverige följer inte EU:s råd om laddstolpar

Sverige har för få laddare för elbilar och laddhybrider. Det visar en ny kartläggning som slår fast att Sverige inte når upp till EU:s rekommendationer. EU rekommenderar att det max ska gå tio laddbara bilar per offentlig laddare. En ny kartläggning från Klimatkollen och 2030-

sekretariatet visar att Sverige inte når upp till rekommendationen, 216 av 290 kommuner har för få laddstolpar. Här kan man se läget i kommunerna i Dalarna och Gävleborg.

<https://www.klimatkollen.se/laddarna/karta>

Fortsatt svag privatmarknad för elbilar i januari 2024

Antalet nyregistrerade personbilar ökade i januari med 17,6 procent. Januari 2023 hade dock det lägsta antalet för månaden sedan 2009. Andelen elbilar uppgick till nära 29 procent vilket är en inbromsning jämfört med 2023 års utfall på 39 procent. Det är företagen som håller i gång personbilsmarknaden, sju av tio nyregistrerade bilar i januari registrerades på företag. Lätta lastbilar ökade med ca 14 procent jämfört med januari i fjol medan de tunga lastbilarna minskade ca 23 procent. <https://mobilitysweden.se/aktuellt/press>

Svag ökning av nyregistrerade bilar och andel laddbara under 2023- prognos för 2024

Totalt registrerades 289 665 personbilar under 2023 vilket är en svag ökning med 0,5 procent jämfört med 2022. Elektrifieringens snabba ökningstakt de senaste åren bromsade in kraftigt under 2023. Hela tillväxten i elbilar skedde på företagssidan, samtidigt som privatmarknaden har varit kall under hela 2023 till följd av konjunkurläget och den borttagna klimatbonusen. Under 2022 drev privatkunderna på elektrifieringen, med 56 procent av de nya elbilarna. 2023 är privatkundernas andel nere i 33 procent och det är åter företagssidan som driver elektrifieringen. Mobility Swedens bedömning är att elektrifieringen kommer att stanna upp under 2024 och att andelen nya elbilar minskar och landar på 35 procent av den totala bedömda volymen 240 000 sålda nya personbilar. Lätta lastbilar har en prognos på 45 000 nyregistreringar under 2024, vilket är en svag ökning på ca tre procent jämfört med 2023. Andelen elektriska lätta lastbilar förväntas fortsätta i en positiv riktning och nå en andel på 30 procent.

https://mobilitysweden.se/statistik/Nyregistreringar_per_manad_1/nyregistreringar-2023_3/under-2023-bromsade-elektrifieringstakten-in-och-forvantas-minska-under-2024

Trafikverket samordnar statliga myndigheters arbete med transportsektorns klimatomställning

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att övergripande samordna berörda statliga myndigheters arbete för transportsektorns klimatomställning. Fokus ska vara samordning av arbete inom befintliga ansvarsområden som bidrar till att de av riksdagen beslutade klimatmålen och Sveriges åtagande inom ansvarsfördelningsförordningen (ESR) nås med sikte på att transportsektorn når i princip noll växthusgasutsläpp senast 2045. Trafikverket får även vid behov lämna förslag på hur hinder för omställningen kan undanröjas. I uppdraget ingår att identifiera möjliga samordningsvinster och genom samordning effektivisera myndigheternas arbete med omställningen, undvika dubbelarbete samt identifiera eventuella områden där ingen myndighet arbetar med transportsektorns omställning men där myndigheterna ser ett sådant behov. Trafikverket ska senast den 31 december 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/01/okad-samordning-ska-paskynda-transportsektorns-klimatomställning/>

Trafikverket har presenterat underlag inför planperiod 2026-2037 för Sveriges transportinfrastruktur

Bilresandet beräknas öka med omkring 25 procent till 2040 (räknat i personkilometer) och fortsatt stå för en helt dominerande del av personresandet. Elektrifiering av transportsystemet är den långsiktigt viktigaste inriktningen för att minska växthusgasutsläppen ner till noll. För att åstadkomma en snabb elektrifiering av vägtrafiken krävs både elfordon och laddinfrastruktur samt tillräcklig kapacitet i elnäten. Utbyggnaden av laddinfrastruktur bedöms i huvudsak ske på marknadsmässiga grunder där statens insatser fokuseras på att samordna och följa upp. Visst stöd kan behövas där marknadsmässiga förutsättningar för publika laddplatser initialt saknas. En ökad batteristorlek kan också leda till att en större andel av resorna kan genomföras utan publik laddning. Dubbelriktad laddning och elväg bedöms inte ha någon betydande påverkan på behovet av laddplatser eller elektrifierings-takten under det kommande decenniet.

Tre faktorer avgör hur stora utsläppen av koldioxid är från transportsektorn: fordonen, drivmedlet och trafikmängden. Trafikverkets bedömning är att transportsektorns klimatmål kan nås, men att detta kräver ytterligare styrmedel. I prognoserna antas redan en hög takt på elektrifieringen och det är därför svårt att nå ännu längre med elektrifiering till 2030. Att införa styrmedel för att minska trafiken i tillräcklig omfattning för att nå klimatmålen skulle ge kraftigt minskad tillgänglighet och snedvridande fördelningseffekter. Om transportsektorns klimatmål för 2030 ska nås är det därför nödvändigt att öka andelen fossilfria drivmedel mer än den nu beslutade reduktionsplikten. Sannolikt behövs det även för att nå Sveriges så kallade ESR-beting, som är ett tvingande EU-mål.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/01/trafikverket-har-presenterat-underlag-infor-kommande-planperiod-for-sveriges-transportinfrastruktur/>

Nya stöd för lätta ellastbilar och ökat stöd till mindre företag som köper utsläppsfria tunga lastbilar

Den som köper en lätt ellastbil kan få upp till 50 000 kronor i stöd per lastbil. Beloppet kommer senare att trappas ner successivt och i slutet av år 2025 kommer stödet att fasas ut. En särskild satsning görs även på utsläppsfria tunga lastbilar som förutom differentierade stödnivåer även får ett höjt takbelopp, till högst 25 procent av inköpspriset. Regeringen säkerställer även att fordonsgaslastbilar kan få stöd genom den nya EU-förordningen om stöd av mindre betydelse som trädde i kraft vid årsskiftet. Det nya stödet går att söka från och med 13 februari 2024 klockan 12.00.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/01/nya-stod-for-latta-ellastbilar-och-okat-stod-till-mindre-foretag-som-koper-utslappsfria-tunga-lastbilar/>

<https://www.energimyndigheten.se/nyhetsarkiv/2024/nytt-stod-vid-kop-av-latta-ellastbilar/>

Uppföljning av samhällets elektrifiering

Redan 2030 antas mellan cirka 20 och 40 procent av personbilarna vara helt drivna av el beroende på scenario. Den publika laddinfrastrukturen i Sverige byggs ut i snabb takt och i september 2023 fanns över 4 400 laddningspooler med sammanlagt över 30000 laddningspunkter. Vad gäller icke-publika laddningspunkter har stöd och avdrag till över 320000 laddningspunkter betalats ut. Vad gäller vätgasen och dess tankinfrastruktur har utvecklingen inte kommit lika långt utan det handlar fortfarande om ett fåtal fordon och tankstationer för vätgas. Dock planeras nu ett 60-tal stationer som tagit del av olika statliga stöd. Publik ladd- och vätgastankinfrastruktur kommer under de närmaste åren att styras till stor del av de krav som nu ställs inom EU, där förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel (AFIR) bland annat ställer krav på obligatorisk utbyggnad. Den publika laddinfrastruktur som finns i Sverige inklusive den som har beviljats stöd men ännu inte tagits i drift innebär att Sverige redan i september 2023 uppfyller många av de kommande kraven i AFIR vilket ger en ökad flexibilitet i kommande utbyggnad. Enligt Energi- myndigheten och Trafikverket behövs 55 åtgärder inom elva områden genomföras för att främja och skynda på elektrifieringen av transportsektorn.

<https://www.energimyndigheten.se/nyhetsarkiv/2024/vagen-mot-ett-fossilfritt-samhalle/>

Debattartikel-”Sverige behöver ett mål för minskad biltrafik” skriver 4 transportforskare

Regeringen bör göra som Irland och Skottland och besluta om ett nationellt trafikminskningsmål på 20 procent och lägga om infrastrukturplaneringen. En analys som gjorts av KTH visar att bilkörningen per capita år 2030, i olika scenarier, behöver minska med mellan 21–47 procent för att sänka vägtrafikens klimatpåverkande utsläpp med 70 procent jämfört med 2010. Hur mycket beror bland annat på mängden hållbara förnybara drivmedel och batterimetaller som finns tillgängligt, men även bilars storlek. Norge har sedan 2012 ett nollväxtmål för biltrafiken i städer, Irland och Skottland har mål att till 2030 minska biltrafiken med 20 procent, Wales ska samtidigt minska biltrafiken med 10 procent. Österrike ska till 2040 ha minskat biltrafiken med 25 procent samtidigt som lastbilstrafiken hålls konstant.

<https://www.ivl.se/press/debatt/2024-01-25-sverige-behoover-ett-mal-for-minskad-biltrafik.html>

Trafikanalys får i uppdrag av regeringen att ta fram ett kunskapsunderlag om en storskalig elektrifiering av transportsektorn.

Det nya kunskapsunderlaget ska innehålla en kartläggning av tänkbara konsekvenser av en storskalig elektrifiering av transportsektorn när det gäller exempelvis markanvändning, elnät och beredskap, både lokalt, regionalt och nationellt. Analysen ska även omfatta elektrifiering av luftfart och sjöfart. I underlaget ska det också ingå en uppdaterad analys av hur ägande och den regionala fördelningen av elfordon ser ut, samt en analys av marknadsutvecklingen efter 2030. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2024 till Regeringskansliet.

<https://www.trafa.se/etiketter/transportovergripande/uppdrag-om-kunskapsunderlag-for-elektrifiering-14416/>

Informationsmaterial om elbilar på landsbygden

Detta informationsmaterial är framtaget inom projektet Hållbara elbilar och laddning i landsbygd, som drivs av BioDriv Öst i samverkan med Gröna Mobilister med finansiering från Region Uppsala. Materialet har tagits fram i samverkan med de kommunala energi- och klimatrådgivarna i östra Mellansverige.

https://biodrivost.se/wp-content/uploads/2024/01/Myter_elbilar-1.pdf

Ökade behov av laddplatser för tung trafik

I slutet av 2023 genomförde åkerinäringens branschorganisationer i de nordiska länderna en enkätundersökning. Den visar på vikten av att investera i utbyggd laddinfrastruktur. Det blir särskilt viktigt med den ökande övergången till elfordon som har begränsad räckvidd och därmed behöver fler stopp för laddning och vila. <https://www.akeri.se/sv/akut-behov-att-se-over-parkering-och-lastplatser-tung-trafik>

Tysk jätte vill bygga bränslefabrik i Östersund- NorthStarH2

Uniper avser bygga bränslefabrik i Östersund och att den ska vara klar 2028. Målet är att tillverka 100 000 ton e-metanol som kan användas inom sjöfarten och kemiindustrin. I samarbete med Jämtkraft, som har bidragit med mark och elnätsanslutning, kommer projektet att utnyttja förnybar energi för att producera grön vätgas. Den vätgasen kommer sedan att kombineras med biogen CO₂, som infångats från Jämtkrafts kraftvärmeverk, i en metanolreaktor för att skapa e-metanol. Uniper utreder för närvarande planer på att eventuellt bygga flera anläggningar för produktion av förnybara fartygs- och flygbränslen i Sverige, bland annat en i Luleå.

<https://sverigesradio.se/artikel/fornybart-bransle-ska-produceras-i-ostersund-uppemot-100-nya-jobb> <https://www.uniper.energy/sverige/nyheter/northstarh2--foernybart-elektrobraensle-i-oestersund/>

Klimatklivet har en ny utlysning för publika laddare 25 mars – 5 april.

Under samrådet den 19 - 23 februari kan samtliga aktörer i Dalarna som berörs av utvecklingen av publik laddinfrastruktur lämna inspel och synpunkter. I samrådet önskar länsstyrelsen få in information om:

- utbyggnad av publik laddinfrastruktur i länet planeras inom de närmaste tre åren utan statligt stöd och i så fall var, så att dessa platser kan stängas i utlysningen
- ifall det finns ytterligare behov av publik laddinfrastruktur på någon plats i länet som är preliminärt stängd i utlysningen, så att Naturvårdsverket kan ta ställning till om den platsen bör öppnas i utlysningen
- vilka publika slutdestinationer och knutpunkter (utanför tätort) i länet som bör öppnas för att kunna söka stöd i utlysningen i kategorin "Publik laddning för personbilar 10–50 kW"

- synpunkter på de uppsatta kriterierna för anbud som ni vill lyfta till länsstyrelsen och Naturvårdsverket till framtida utlysningar

<https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/om-oss/kalender/kalenderhandelser---dalarna/2024-01-23-informationsmote-infor-samrad-om-publik-laddinfrastruktur.html>

2030-sekretariatets analysbrev

Analysbrevet ger senaste nytt i klimatomställningen för transportsektorn i Sverige, EU och världen, samt en dagsaktuell analys av hur vi ligger till på väg mot 2030-målet.

<https://app2.editnews.com/page/read.ashx?issueid=556997&userid=91319908&readid=9A7237D845EC&umailid=2397426523>

Kalender

Vad händer under 2024? <https://miljo-utveckling.se/klimataret-2024-hallpunkterna-manad-for-manad/>

7 februari 9.30-10.45 Samråd Dalarna laddinfrastruktur .

<https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/om-oss/kalender/kalenderhandelser---dalarna/2024-01-23-informationsmote-infor-samrad-om-publik-laddinfrastruktur.html>

8 februari 12.00-13.00 Webbinarium **Trafikverkets utblick över framtidens hållbara transportförsörjning** men också ge tid åt diskussion och frågor, Om miljömålen, transportsystemet och Trafikverket.

<https://www.vti.se/arkiv/evenemang/evenemang/2023-12-04-om-miljomalen-transportsystemet-och-trafikverket>

15 februari 8.00-9.00 BiodrivMitt Frukostmöte om Upphandling via Teams

<https://biodrivmitt.se/evenemang-post/frukostmote-via-teams?read=frukostmote-via-teams>

12 – 21 februari, Klimatklivet Anbud vätgastankstationer

<https://www.naturvardsverket.se/bidrag/klimatklivet/>

4 – 15 mars. Klimatklivet Övriga ansökningar

<https://www.naturvardsverket.se/bidrag/klimatklivet/>

15 mars Forskningsprogrammet Transportekonomi utlyser nu medel till forskning som syftar till att utveckla metoder, modeller och underlag för samhällsekonomiska analyser och trafikprognoser inom hela transportområdet.

<https://www.energimyndigheten.se/utlysningar/morgondagens-transportpolitiska-beslutsstod3/>

22 mars BiodrivMitts medlemsmöte och årsstämma i Hofors.

<https://biodrivmitt.se/evenemang-post/foreningsstamma-i-biodrivmitt-2024?read=foreningsstamma-i-biodrivmitt-2024>

26 mars 9.00-16.00 DalaTing 2024 Tillgängligt Dalarna med hållbara transporter
<https://www.regiondalarna.se/dalating/>